

Årsberättelse

LaSSe Brukarstödcenter

Verksamhetsår 2023



¹ Utställning från gruppen Skaparglädje! höstterminen 2023.

² Brodyr som LaSSe fått i gåva av en deltagare i gruppen Skaparglädje! vårterminen 2023.

Innehåll

LaSse Brukarstödcenter 2023	2
Vem är LaSse?	2
LaSse Brukarstödcenters arbetssätt.....	2
Individuell rådgivning 2023	2
Ärendentyp 2023	3
Vem ringer?	4
Var bor våra besökare?	5
Träffpunkt LaSse 2023	6
Grupp: ALS-gruppen	6
Grupp: Kulturklubben.....	6
Grupp: Konstverkstad/Skaparglädje!	7
Fondverkstad	7
Föreläsning/Snackis: PA - Nytt år och ny lagstiftning.....	7
Föreläsning/Snackis: Varför har allt blivit så dyrt?	7
Föreläsning/Snackis: Miljömedvetenhet!	7
Föreläsning/Snackis: Hälsa	7
Våravslutning!	7
Föreläsning/Snackis: En räknings resa!	7
Föreläsning/Snackis: Att leva med funktionsnedsättning – se möjligheterna inte hindren!.....	8
Föreläsning/Snackis: Tystnadsplikt och sekretess.....	8
Julavslutning!.....	8
Övrig verksamhet 2023	8
LaSse Brukarstödcenter i Vänersborg och Borås	8
LaSse informerar och nätverkar.....	8
Reflektioner från verksamheten	9

LaSSe Brukarstödcenter 2023

LaSSe Brukarstödcenter vänder sig till personer med funktionsnedsättning och deras närstående, yrkesverksamma som i sin profession möter verksamhetens (LaSSe Brukarstödcenters) målgrupp samt organisationer verksamma inom funktionshinderområdet. LaSSe Brukarstödcenter är en liten verksamhet med en bred målgrupp över ett stort geografiskt område, d.v.s. hela Västra Götalandsregionen.

I vår årsberättelse beskriver vi verksamhetsåret 2023. LaSSe Brukarstödcenter utgår från vårt idéburna offentliga partnerskap (IOP) med Västra Götalandsregionen, där vi ansvarar för att erbjuda individuell rådgivning samt vara en träffpunkt genom grupp- och/eller informationsverksamhet. Den individuella rådgivningen har fokus på råd och stöd kring Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service (LSS). Som en fortsättning på vårt nu avslutade projekt Allas likhet inför lagen erbjuder vi även viss civilrättslig rådgivning i frågor gällande familjerätt, godmanskap/förvaltare, konsumenträtt, hyresrätt och försäkringsrätt.

Utöver statistik och information kring vår kärnverksamhet tar vi även tillfället i akt att i årsberättelsen sammanfatta reflektioner från verksamheten kring vissa tendenser vi har sett under 2023.

Vem är LaSSe?

På LaSSe Brukarstödcenter arbetade under 2023 sex personer på deltid: tre rådgivare på 80 % vardera, en rådgivare på 50 % samt administration i form av en verksamhetsledare och en receptions- och ekonomiansvarig. Rådgivarna på LaSSe Brukarstödcenter har fortsatt stark förankring i funktionshinderområdet genom privata erfarenheter av funktionsnedsättning, och de har även för tjänsten relevant utbildning. Som en fortsättning på det avslutade projektet Allas likhet inför lagen har vi under året även haft en juriststudent som volontär. LaSSe har också fungerat som arbetsträningsplats och under en längre period först haft en personalresurs på arbetsträning och därefter en person på praktik, båda i rollen som rådgivare.

LaSSe Brukarstödcenters arbetssätt

LaSSe Brukarstödcenter arbetar egenmaktsbaserat, vilket betyder vi arbetar *tillsammans med* och inte *åt* vår besökare. Det stöd LaSSe Brukarstödcenter ger sker i ett samarbete där det är besökaren som har ansvar för processerna medan rådgivarna finns med vid sidan om eller ett halvt steg bakom. Intentionen är att stärka individens självförtroende, kompetens och möjligheter att driva förändringsprocesser självständigt i framtiden. På vilket sätt detta samarbete ser ut beror på individuella förutsättningar, men grundstrukturen är alltid densamma.

Individuell rådgivning 2023

LaSSe Brukarstödcenters främsta verksamhetsområde är individuell rådgivning. Den kategoriserar vi i statistiken på tre olika sätt: journalförd rådgivning, rådgivning över tid som är återkommande men som av olika anledningar inte har journalförts eller dokumenterats, eller telefonrådgivning, som oftast är begränsad till ett (1) samtal men i enstaka fall kan vara återkommande.

Med journalförd rådgivning avses den del av den individuella rådgivningen som sker via att man etablerar en kontakt och har ett samarbete över tid. Besökaren godkänner att vi registrerar dennes kontaktuppgifter samt etablerar en journal. Besökaren och det vi gör i ärendet journalförs därefter i vårt journalsystem. Ibland kan man etablera en kontakt som i vissa fall leder till ett återkommande samarbete som inte journalförs, varför ingen dokumentation i ärendet finns hos LaSse.

Det vi kan se när vi sammanfattar 2023 är att vi under året har haft totalt 232 unika personer i vår individuella rådgivning. Av dessa har 182 journalförts, och 50 personer har vi stöttat vid mer än ett enskilt tillfälle utan att ärendet har dokumenterats. Vi har även haft 305 rådgivande telefonsamtal där det vid vissa tillfällen har inneburit återkommande kontakt i ärendet. Telefonrådgivningen sker utan journalföring eller dokumentation. Telefonrådgivningen under 2023 var totalt 193 timmar, vilket betyder att ett samtal i snitt har tagit 38 minuter. Denna tid inkluderar både själva samtalet och ett eventuellt för- och efterarbete kring stödet.

Jämför man dessa siffror med 2022 kan man se att de skiljer sig något. Då hade vi 242 unika besökare i individuell rådgivning. Av dessa har 220 journalförts och 22 är personer vi har stöttat vid mer än ett enskilt tillfälle, men utan att ärendet har dokumenterats. Under 2022 gjordes 227 rådgivande samtal. Vad man kan se är att antalet personer som vi har viss återkommande kontakt med men inte journalför ökar, och så också telefonrådgivningen. Det faktum att vi endast i få fall bokar individuella samtal gällande fondansökningar har gjort att ungefär ett 20-tal personer får stöd via vår fondverkstad istället för som tidigare via den individuella rådgivningen.

Ärendetyp 2023

LaSses målsättning är att stötta våra besökare i diverse processer de behöver hantera. Vår ambition är att stötta i ett ärende i taget. Har samma besökare flera ärenden tas de upp efterhand utefter besökarens prioritering. Det finns dock tillfällen och livssituationer då rådgivningen kommer att handla om lite allt möjligt och man sonika inte kan ta ett ärende i taget. För att få en bild av vilka ämnen som hanteras och dominerar har vi under 2023 kategoriserat våra ärenden enligt fjorton följande huvudämnen:

Blandad rådgivning där man inte har ett tydligt huvudämne utan det handlar om lite allt möjligt parallellt.

Boende exempelvis frågor som gruppboende enligt LSS, bostadsanpassning och boendestöd.

Ekonomi exempelvis ärenden gällande diverse ersättningar från Försäkringskassan såsom aktivitetsersättning, handikappersättning, omvårdnadsbidrag, merkostnadsersättning, bilstöd, bostadstillägg och sjukersättning.

Fonder

Fritid exempelvis ärenden gällande behov av och ansökan om ledsagning, kontaktperson, avlastning och korttidsvistelse.

God man/förvaltarfrågor

KBT och stödsamtal

Kroppsnära hjälpbehov exempelvis frågor om personlig assistans och hemtjänst.

Resor exempelvis frågor om färdtjänst och parkeringstillstånd.

Sex och samlevnad exempelvis stödsamtal och rådgivning.

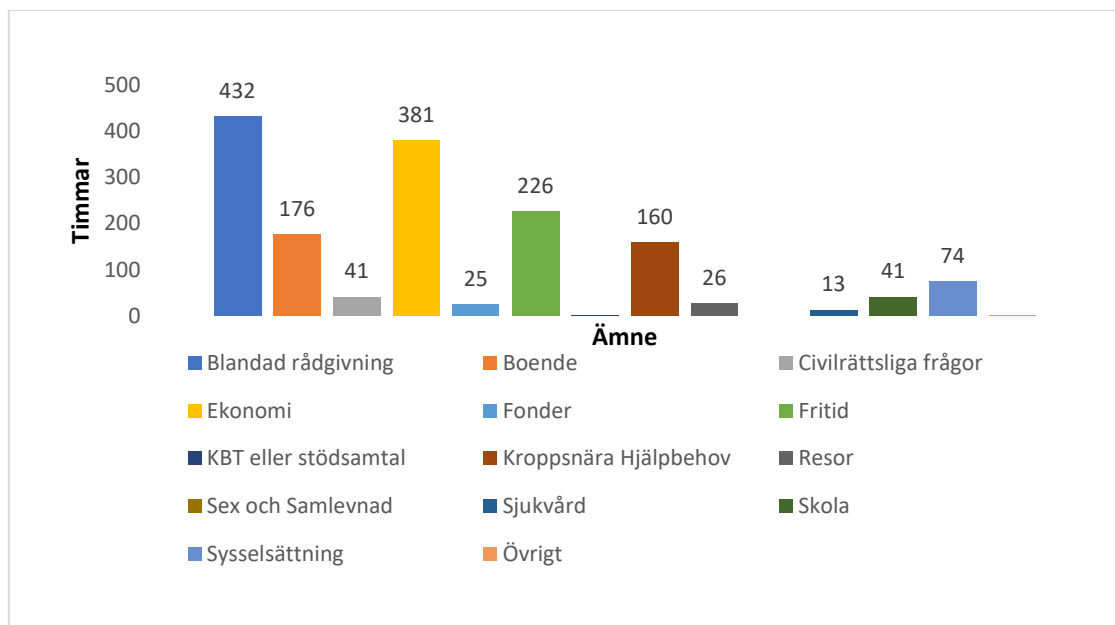
Sjukvård exempelvis patientärenden, vårdgaranti, tandvård, intyg, rehabilitering och vårdsituation.

Skolfrågor

Sysselsättning exempelvis arbete, daglig verksamhet, studier, arbetsmiljöfrågor och arbetshjälpmedel.

Övrigt när ingen av övriga kategorier passar ärendet.

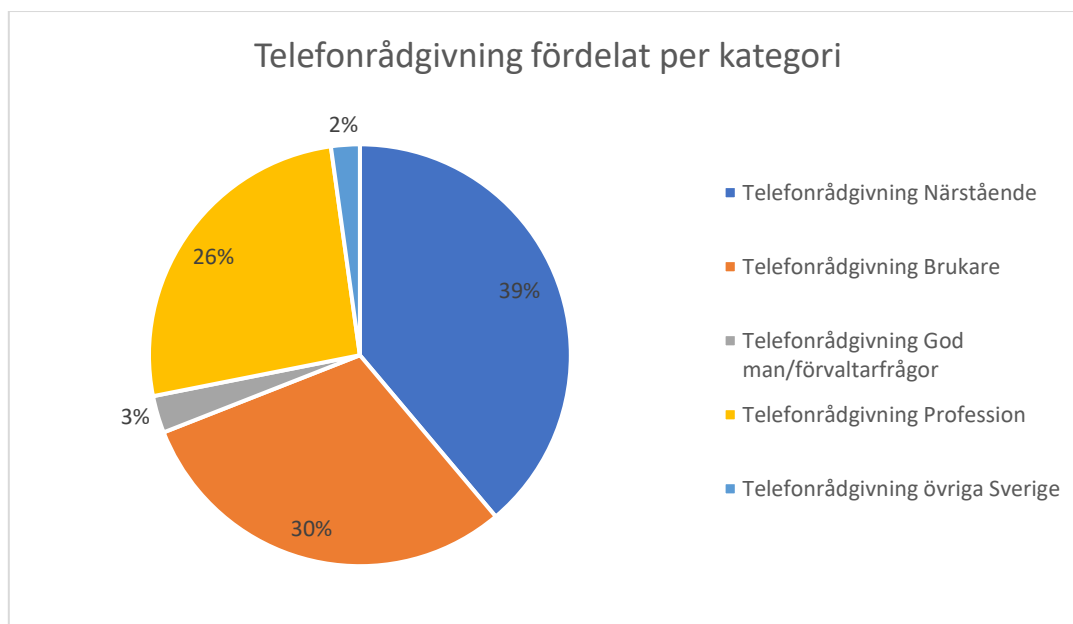
Nedan redovisas ett diagram på fördelningen av ämnen för den journalförda rådgivningen under 2023 utifrån omfattning av timmar ärendet har tagit i anspråk. Totalt har 1 598 timmar journalförd rådgivning registrerats. Ekonomi fortsätter att dominera som enskilt ämne (24 %). Anmärkningsvärt är att även blandad rådgivning har fått en stor andel (27 %). I diagrammet har samtliga kategorier inkluderats men KBT, Sex och samlevnad samt Övrigt saknar staplar. Detta är eftersom dessa haft inga eller ytterst få timmar under året.



Vem ringer?

En stor del av den rådgivning vi bedriver sker enbart via telefon och är av mer informativ eller bollande karaktär. Den benämns i LaSse Brukarstödcenters statistik som telefonrådgivning. Oftast rör det sig om ett eller två samtal för att stödja den som ringer och därefter driver personen i fråga sitt ärende vidare på egen hand. Dessa samtal journalförs inte utan noteras

endast i statistiksyfte. Under 2023 har vi noterat totalt 305 rådgivande samtal. Vid telefonrådgivning för vi statistik på vem det är som ringer. Vi gör skillnad på om det är personen själv det gäller eller om det är en närstående, alternativt en profession, som ringer. När det är någon från övriga Sverige noterar vi endast att det är ett geografiskt externt samtal och gör då inte skillnad på vem det är som ringer. Bilden nedan illustrerar vilken kategori av person som har kontaktat oss under 2023. Fördelningen har utgått från telefonrådgivningens totalt 193 timmar och inte tagit hänsyn till antal personer.



Det vi ser är att det fortsatt är en stor andel närstående som kontakter LaSse. Andelen närstående som ringer kan även till viss del vara en fingervisning för hur ofta i den journalförda rådgivningen den primära kontakten är med närstående och inte brukaren själv.

Var bor våra besökare?

Det är endast våra journalförda besökare som vi vet var de kommer ifrån, därav redovisar vi endast detta. Under året var 182 personer aktuella i vår rådgivning. En klar majoritet av våra journalförda besökare bor i Göteborg. Under 2023 var 101 (55 %) av våra journalförda besökare göteborgare. Från Norra HSN kom 14 besökare (8 %), Västra HSN 42 (23 %), Södra HSN 21 (12 %) och Östra HSN 4 (2 %). Siffrorna i fördelning är snarlika fjolårets, med viss ökning på Östra som tidigare haft ytterst få besökare. Under 2023 har det arbetats med en etablering av verksamheten i de östra delarna av regionen, vilket vi hoppas kommer synas i ytterligare grad på fördelningen under 2024.



Bilden ovan illustrerar hälso- och sjukvårdsnämndernas upptagningsområde enligt uppdelningen 2023

Träffpunkt LaSse 2023

Våra aktiviteter har under 2023 generellt sett inte haft den uppslutning vi önskat. Då pandemin släppt var vår förhoppning att 2023 skulle innebära fler besökare, men det har varit fortsatt svårt att locka, i synnerhet nya, besökare till våra aktiviteter. Enstaka aktiviteter har till och med ställts in på grund av för få anmälda. Nedan är en sammanställning av de aktiviteter som har genomförts under 2023.

Grupp: ALS-gruppen

Detta är träffar i samarbete med Neuroförbundet i Göteborg som syftar till att utgöra ett forum för ALS-drabbade och deras närstående i VG-regionen. En klar majoritet av deltagarna är från regionen, men om temat för dagen så tillåter arrangeras träffarna i hybridform för att på detta sätt kunna öppna upp för deltagare från andra delar av landet. Ibland har även deltagare från regionen valt att vara med digitalt, så sammantaget kan vi konstatera att hybridträffarna har fungerat över förväntan och möjligheten har uppskattats.

Tema på träffarna under 2023 har varit nyheter inom personlig assistans, arbete i team, lära känna och umgås, tour du ALS /Ulla-Carin Lindquist stiftelse, information från Ifa, information och arvsaspekten på ALS från forskare Anton och Peder från Umeå universitet samt en härlig heldag på Ågrenska i samarbete med Neuroförbundet. Tendensen under 2023 har tyvärr varit att några har fallit ifrån, men några har också tillkommit, så gruppens storlek har varit relativt stabil med cirka ett tiotal deltagare.

Grupp: Kulturklubben

Spritt på ett par tillfällen per termin har LaSse arrangerat träffar för att dels bryta isolering, dels ge en chans att skapa nya kontakter, se nya platser och ge tillfällen att lära sig mer om Göteborg med omnejd. Det har inneburit besök på Mölndals Museum (fyra deltagare), Sjöfartsmuseet (sju deltagare), Göteborgs Stadsmuseum (tre deltagare) samt julavslutning med besök på Liseberg (åtta deltagare).

Grupp: Konstverkstad/Skaparglädje!

Under våren inledde LaSse en grupp med temat skaparglädje. Vi valde att först kalla det Konstverkstad, men döpte om det till Skaparglädje under hösten. Syftet med gruppen är att under en handfull tillfällen träffas på dagtid och prova olika material att vara kreativ med. Under 2023 har det varierat en aning i deltagarantal. I snitt har det varit mellan fyra och sex deltagare vid varje tillfälle. Temat har varierat från träff till träff, men det kan till exempel ha varit att brodera, sticka, pyssla med ull, göra vackra kort, parafras, gjuta i betong eller marmorering.

Fondverkstad

Hösten 2022 beslutade vi på LaSse av olika anledningar att inte fortsätta att erbjuda enskilda individuella rådgivningar kring fondansökningar utan i stället arrangera en fondeftermiddag och en fondkväll per termin som vi har valt att kalla Fondverkstad. Dessa tillfällen innehåller en genomgång på vad fonder är och generella tips vid ansökan. Därefter finns en chans att få visst enskilt stöd av en rådgivare med att färdigställa fondansökningar. Till dessa tillfällen har ambitionen varit att bemanna med så många som möjligt (gärna en handfull) eftersom intresset var stort. Vår bedömning har varit att vi max kan ta emot femton besökare för att ha en rimlig chans att kunna ge bra stöd under träffarna. Samtliga fyra tillfällen under 2023 var fullbokade och ibland har vi även haft en kölista.

Föreläsning/Snackis: PA - Nytt år och ny lagstiftning.

Den 19 januari arrangerade LaSse en föreläsning med tema Nyheter i lagstiftningen kring personlig assistans. Vår kollega Maria höll i kvällen som blev årets mest välbesökta snackis med hela 18 personer på plats och tretton digitalt.

Föreläsning/Snackis: Varför har allt blivit så dyrt?

Med hjälp av budget- och skuldrådgivare från Göteborgs Stad blev 14 besökare (varav fyra var med digitalt) mer plånbokssmarta. Föreläsning varvades med frågestund och kontakt kunde förmedlas om man var göteborgare i behov av enskilt stöd från budget- och skuldrådgivare. För icke göteborgare erbjöds stöd att hitta rätt i sin respektive kommun.

Föreläsning/Snackis: Miljömedvetenhet!

Nio besökare (en digitalt) kom den 16 mars då vår personalresurs Linda (arbetstränat hos LaSse) höll en uppskattad snackis om miljömedvetenhet. Kvällen innehöll information, diskussion samt möjlighet för besökare att lära sig göra naturlig läppcerat.

Föreläsning/Snackis: Hälsa

Näst sista torsdagskvällen i april bjöds det till ytterligare en hybridlösning då Västra Götalandsregionens Hälsocoach online föreläste om hälsa ur olika perspektiv. Tolv personer deltog varav tre digitalt.

Våravslutning!

Den 25 maj bjöds det upp till en gemensam eftermiddag på torget. De 16 som kom (plus ett antal assistenter och tolkar) firade in sommaren med vernissage, fika och poängpromenad.

Föreläsning/Snackis: En räknings resa!

Snackisen i februari med budget- och skuldrådgivare i Göteborg blev så uppskattat att David återvände till LaSse redan den 6 september. Denna kväll ägnades åt att gå igenom vad som händer om man inte betalar sina räkningar i tid. Tolv personer deltog varav två digitalt.

Föreläsning/Snackis: Att leva med funktionsnedsättning – se möjligheterna inte hindren!

Tre besökare med olika funktionsnedsättningar bjöd på berättelser om sina liv och sin inställning till möjligheter och utmaningar – en inspirationsafton som lockade 14 besökare varav 6 deltog digitalt.

Föreläsning/Snackis: Tystnadsplikt och sekretess

Åtta kom och fyra var med digitalt när vår rådgivare Maria återigen höll i en föreläsning. Höstens tema var tystnadsplikt och sekretess. Vilka uppgifter är sekretessbelagda och hur bryter man sekretessen? Detta och mer diskuterades under kvällen.

Julavslutning!

LaSse avrundade 2023 traditionsenligt med en julavslutning. Det bjöds på pepparkakor, lussekatter, glögg, julpyssel, poängpromenad och mysig stämningsfull julmusik. Tretton besökare kom och julfirade ihop med oss.

Övrig verksamhet 2023

LaSse Brukarstödcenter i Vänersborg och Borås

Under 2023 har rådgivare från LaSse Brukarstödcenter en gång per månad arbetat från Vänersborg och Borås. Datum då LaSse finns tillgänglig för bokade besök på plats har förannonserats bland annat i vår aktivitetskatalog och på vår hemsida. Det har inte funnits behov av att åka vid samtliga tillfällen, men vi ser en ökning och att LaSse tack vare denna möjlighet når ut till fler invånare i regionen. LaSse lånar under dessa tillfällen lokal från kommunernas respektive anhörigstöd.

LaSse informerar och nätverkar

LaSse är inte en intressepolitisk organisation utan ska ses som en neutral verksamhet som stöttar personer med funktionsnedsättning för att förbättra deras livsvillkor och livskvalité. Vi arbetar med detta på flera olika sätt, men i synnerhet via rådgivning och träffpunktsverksamhet. Med syfte att det indirekt hjälper vår målgrupp sprider vi även information om vår verksamhet samt deltar i vissa referensgrupper, nätverk, mässor och andra sammanhang där vi ser en nytta av att verksamheten syns eller av att vår röst hörs.

Under 2023 har LaSse informerat en enhet med handläggare inom LSS i Mölndals Stad (cirka tio profession), Spira i Mölndal (tre deltagare samt en personal), Syncentralen Vänersborg (handfull profession) Funktionsrätt på Simonsland i Borås (tio personer), VÄSNA-träff i Borås (totalt cirka 30 anhörigstödjare och konsulenter), FaR Göteborg (cirka 20 profession), biståndshefer i Fyrbodalen (cirka tio profession), HjärnPunkten Göteborgs vårdavslutning (cirka 30 besökare) Brukar- och intresseorganisationers mässor för socionomstudenter under vår- och höstterminen (cirka 80 studenter på mässan varav cirka 30-40 var framme vid bordet), Treklöverhemmet i Ljungskile (en handfull personer och några profession), Steget Ut i Borås (tio deltagare varav fem profession och fem privatperson), informerat på ordförandeträffen Funktionsrätt Skaraborg (nio olika föreningar representerade), informerat kuratorer på Högsbo sjukhus (två profession), stöttat SRF Göteborg att etablera och utforma ett bra stöd till sina medlemmar kring fondprocesser (åtta deltagare), deltagit på Neurodag i Trollhättan (cirka 30

besökare på mässan), deltagit på Funkisdag i Bollebygd (cirka 20 besökare och ett tiotal utställare), deltagit på synkurs arrangerad av Syncentralen Göteborg (tre personer), deltagit på LSS-dag i Vårgårda (cirka 45 besökare varav cirka 15 framme vid bordet samt fem som lyssnade på vår presentation), GAIUS-mässa på Handelshögskolan (oklart antal besökare men cirka 15 studenter i direktkontakt).

Under 2023 har LaSse ytterligare etablerat sitt samarbete med syskonorganisationen Bosse i Stockholm. Verksamhetsledare från respektive verksamhet träffas digitalt ett par tillfällen per termin. Under våren 2023 samlades båda verksamheterna för två dagar tillsammans i Stockholm. LaSse och Bosse arbetade under dessa dagar med att lära känna varandras verksamheter med stort fokus på att ta tips och lärdom från varandra.

AllAgeHubs var ett projekt med vision att vara en samverkansplattform för forskning, utveckling och innovation kring välfärdsteknik. LaSse har under 2021 och 2022 haft en representant med i projektets styrgrupp. Projektet avslutades under våren 2023 med en insats från LaSse genom att arrangera en testgrupp för utprovning av hjälpmedel.

LaSse är med i referensgrupp för projektet Ömsesidig integration och Rätten till Arbete som Independent Living Institute driver tack vare finansiering av Allmänna Arvsfonden. Under 2023 inleddes även deltagande i en referensgrupp för ett arvsfondsfinansierat projekt i Malmö som heter Olika men lika. Projektet arbetar med att etablera ett flerspråkigt brukarstödcenter i Malmö. Under 2023 fortsatte LaSse även att vara med i referensgruppen för Coompanion Göteborgs projekt Bunkern Bokar samt vara styrelseledamot i Coompanion Göteborgs styrelse.

Utöver ovannämnda grupper är LaSse även representerad i Nätverk för teckenspråkiga verksamheter i Göteborg med omnejd, Brukarstödsnätverk Göteborg med omnejd samt Nätverk för samverkan kring migranter med rörelsenedsättning.

Reflektioner från verksamheten

Gällande beslutsfattandet hos myndigheter har en oroväckande trend noterats under året: fysiska träffar minskar eller till och med nekas trots att den det gäller efterfrågar detta. Fler och fler bedömningar och beslut tas enkom på underlag och helt utan att man träffat den det gäller.

Tillsammans med Brukarstödnätverk i Göteborg med omnejd skickades under 2023 en skrivelse till Göteborgs Stad kring bristande tillgänglighet och till viss del också fara för rättssäkerheten gällande ansökan om ekonomiskt bistånd. Detta gav representanter för gruppen (LaSse inkluderad) möjlighet att i december 2023 träffa Göteborgs Stads råd för funktionsrätt. Det blev en uppskattad dragning och etablering av fortsatt kontakt med staden gjordes för att åstadkomma bättre förståelse och tillgänglighet för vår målgrupp.

En sak vi även i år vill belysa är digitaliseringens baksida. Teknik är på många sätt fantastiskt hjälpsamt, men det sätter tyvärr en väldigt stor grupp på avbytarbänken. Det är alltför många av våra besökare som antingen inte behärskar den teknik som nästan blivit standard eller av olika anledningar inte har tillgång till den. Ekonomiska förutsättningar är den klart vanligaste anledningen till att man exempelvis inte äger en smartphone eller dator.

Vad som också har dykt upp återkommande hos oss är problemen vissa besökare har med att komma in rätt i vårdkedjan. Om man tillhör målgruppen för att som vuxen ha kontakt med Habiliteringen men samtidigt har psykiska besvär är det tyvärr vanligt förekommande att det blir någon form av lek med eldboll – ingen vill ta emot patienten utan samtliga instanser kastar hen snabbt vidare. Habiliteringen hänvisar patienten till psykiatrien med hänvisning till att den psykiatriska problematiken inte är deras område, psykiatrien hänvisar i sin tur till Habiliteringen då funktionsnedsättning av intellektuell eller neuropsykiatriska karaktär inte är deras område, eller så bedömer de att patientens mående inte bottnar i psykiatriska besvär utan har sin grund i dennes diagnoser. När vi nu även har en stor satsning i landet på omställningen till Nära vård hamnar även fler av våra besökare på ruta ett, vilket vill säga att de är hänvisade till att försöka få rätt form av stöd i primärvårdens regi. Där börjar man ofta om med att försöka nå fram till (specialist)kompetens kring bemötande av deras i vanliga fall neuropsykiatriska funktionsnedsättning (ofta autismspektra), alternativt psykiatriska besvär. Ambitionen kring omställningen till Nära vård (se exempelvis SKR:s publikation) låter ju väldigt fin, men vi ser vissa orosmoln som vi hoppas skingras under 2024.³

Under 2023 seglade även ett ytterligare stort orosmoln fram på himlen, nämligen nya tolkningar av kommun och Förvaltningsrätten kring vårdens ansvar att vara tillgänglig för sina patienter. Det har sedan länge funnits ett ansvar för statliga myndigheter att vara tillgängliga när det gäller lokaler samt med kommunikation och information.⁴ Frågan har nu mer och mer dykt upp gällande sjukvårdens tillgänglighet i själva vårdbesöket. Insatser såsom ledsagning eller följeslagare från hemtjänsten till/från samt under vårdbesök nekas med hänvisning till att det enligt Patientlagen (2014:821) är vårdens ansvar att säkerställa att kommunikationen fungerar och anpassas vid behov utifrån patientens förutsättningar. Det är i sig en utopi att det ska finnas utrymme och tid för profession som möter patienten att kunna/hinna läsa av och förstå vilken nivå som är rätt, samt anpassa och säkerställa att kommunikationen fungerar i enlighet med patientens förutsättningar.⁵ Märk dessutom väl att vi nu enbart har fokuserat på själva vårdbesöket. Vi vill med kraft ifrågasätta att man nekar insatser som för vissa är avgörande för att ens komma iväg. Det kan bli ett hinder för att genomföra själva resan dit, det kan behövas stödbehov för att hitta en toalett, för att beskriva sina besvär eller sin situation och för att komma ihåg och veta vad som har sagts och gjorts eller vad man har kommit överens om under sitt avklarade vårdbesök.

Som tur är har vi också under 2023 fått ta del av åtminstone några solskenshistorier där personer fått fint bemötande hos myndigheter, bra hjälp i vårdkedjan samt insatser beviljade i den omfattning det har ansökts om. Med ett försiktigt men aldrig uttröttat hopp om att orosmoln kommer skingras och att solskenshistorierna kommer öka blickar vi framåt in i 2024.

³ <https://skr.se/skr/halsasjukvard/utvecklingavverksamhet/naravard/omstallningtillnaravard.57446.html>

⁴ <https://www.mfd.se/verktyg/lagar-och-regler-om-tillganglighet/verksamhetsrelaterade-krav/statliga-myndigheter/>

⁵ Se exempelvis målnummer 499-22 vid Kammarrätten Jönköping.